

II. fejezet

1994. október 19., Bezdán

”RÁJÖTTÜNK, HOGY NEM SZERETIK A VÉRTANÚKAT”

Ahová mindig úgy megyünk, mintha haza mennénk, az a bezdáni párokia, élén Kecskés Maconkai Ferenc plébános úrral. Ő volt az, aki ”az orrunk elé dobta a csalit” azzal, hogy újságkivágás-gyűjteményét a kezünkbe nyomta, mondván: ”Tegyetek vele valami okosat. Eleget állt nálam.” Éreztük, hogy nem csak azt várja el tőlünk, hogy belelapozzunk és átolvassuk, hanem szerinte is ebből az anyagból egy könyvnek illenék megszületnie. ”Rá is haraptunk a csalira”, és mint a Vajdaság egyik legtöbbit megélt és tapasztalt papját, aki megünnepelte már felszentelésének ötvenedik évfordulóját, őt választottuk második beszélgetőtársunknak. Örömmel állt rá.

*

K. M. F: 1944 júliusában szenteltek pappá. Ketten voltunk újszülöttek. Javában dúlt a háború... A társam miséje előtt riadó volt, úgyhogy nem kezdhettük el a szentmisét... Felszentelésem után Szabadkára kerültem, a Szent György plébániára. Nagyon jól éreztem ott magam. Nem csak én szerettem a népemet, de ők is szerethettek engem, mert még most is, ötven év után meghívnak a közös összejövetelekre, amelyeken jóleső érzéssel elevenítjük fel a múltat. Amikor Szabadkán is megkezdődtek a bombázások, először csak egy jókora darab sín repült be a plébánia udvarára. Csak néztük és közben éreztük, hogy lesznek itt még külön dolgok is... És valóban: a következő bombázás alkalmával egy katonával az udvaron tartózkodtam. Ott volt futóárok. Mondom a katonának, hogy jobb ha itt, kint maradunk, mert ha egy épület alatt ragadunk, amelyet telitalálat ér, könnyen otthagyhatsz egy fogunkat. Az első bombázó rajt megpillantva, láttuk, hogy valamit rotyogtatnak. Hamarjában azt hittem, hogy röpcédulákat, közben meg azok már bizony bombák voltak.

Mégiscsak beszaladtunk az óvóhelyre. A lépcsőknél már éreztük a légnyomást. A láncbombázás volt a legszörnyűbb, mert hallani lehetett, hogy közeledik a plébánia felé. A környékből mindenki odajött a mi óvóhelyünkre. Valamennyien féltünk, később az asszonyok már jajgattak is. Imádsággal próbáltuk a figyelmüket elterelni... Amikor csend lett, feljöttünk az óvóhelyről és láttuk, hogy az egész plébánia utca le van bombázva, az udvart és a templom bejárata előtti teret is érte találat, de a plébánia épülete sértetlen maradt. Bartusz atyával hozzáláttunk az ilyenkor szükséges papi teendők elvégzéséhez, körbejártunk, hogy ha netán haldoklóra akadunk, fejadjuk neki az utolsó kenetet. Én egy mellékutcába mentem, ahol csak egy oszlopnak dőlt, jajgató emberrel találkoztam. Azt mondta, hogy semmi baja, csak odadobta a légnyomás... De már akkor jött az újabb bombázó raj. Belebújtam egy, a romok mellett felfedezett bomba-tölcsérbe, abban reménykedve, hogy talán még egyszer, pont oda nem esik bomba... Éreztem a fejem fölött a légnyomást, de nem esett bajom. Azonban, amikor felegyenesedtem, hallottam, hogy valami elsüvft mellettem. Egy hatalmas aknaszilánk volt. Fél méteren múlt az életem... Ekkor már úgy éreztem, hogy nagyon elég volt a veszélyből... Amikor visszamentem a plébániára, megdöbbenve láttam, hogy milyen szörnyűségeket okozott a bombázás... Nem lakhattunk tovább a plébánián, átmentünk a Pauliniumba (a papnevelő intézet). Ott ért bennünket az oroszok és a partizánok bejövetele. Nem mertünk tovább ott sem maradni, magánházakhoz költöztünk; de miután láttuk, éreztük, hogy nem bántanak bennünket, visszamentünk és végeztük tovább a dolgunkat. A nehéz helyzet ellenére nagyon jól éreztem ott magam. A háború végetértével rosszra fordult a helyzetünk, egyszerűen szinte takargatni kényszerültünk azt, hogy papok vagyunk. Egy év után elhelyeztek Szabadkáról. Akkor nem tudtam, hogy mi miatt. Később, az egyik igazgatónak a felesége megszólított azzal, hogy ne haragudjak a férjére. Mondom: miért haragudnék? Azt válaszolta, hogy engem nem az ő férje tetetett el Szabadkáról... Pedig bizony ő, mégpedig úgy, hogy panaszra ment a püspök úrhoz, hogy magyaro-

sftok. Minthogy erről akkor még nem tudhattam, nagyon kellemetlenül érintett az elhelyezésem, mert váratlan volt. A nép megmozdult, kérvénnyel fordult az egyházi hatósághoz, amire a válasz ez volt: "Éppen azért, minden évben át fogom helyezni!"... Hát ugye ezt nem a nép rendezzi, hanem a helyezés a püspök úr joga és kötelessége.

– Szabadkáról hová került?

K. M. F.: Horgosra... Mint afféle fiatalember, benne voltam mindenben, kezdve a disznóvágástól a paprikaszedésem át a kuglizásig, asztali teniszig... és persze a focig. Ott lettem én "igazolt" futballista. Emlékszem, egy alkalommal gyalog mentem át Királyhal-mára, búcsúra. Visszafelé jövet, kerékpárra ültem és "hazaszaladtam" egy meccsre. Följelentettek azért, mert látták, hogy "gatyában futballozik a pap".

– Kinél jelentették fel?

K. M. F.: A püspöknél... De az is lehet, hogy csak addig híresztelték, amíg a fülébe nem jutott. Arra is emlékszem, hogy később Adorjánban, amikor láttak kerékpáron közlekedni, ráadásul civilben, azt mondták rám, hogy úgy járok a faluban, mint egy csavargó. Ott volt először dolgom belügyessel. Egy alkalommal, amikor egyszerre több fiú is berukkolt, búcsúvacsorát tartottunk. Velünk volt a plébánosom bátyja is, aki szeretett beszélni, közben gesztikulált is... Egyszer csak, minden hátsó gondolat nélkül azt mondta: "Fiúk, szépen küzdöttetek, így kell az életben is küzdenetek az ördög ellen." A kezével meg eközben meggondolatlan mozdulatot tett a jelen levő belügyes felé. Az persze az "ördögöt" rögtön magára vette... A sportklub következő gyűlésén megjelent egy kanizsai belügyes. Előadását azzal kezdte, hogy valami miatt nem megy a játék a csapatnak. Próbálgatták a fiúk mondogatni, hogy nem törődnek velük, maguknak kell mindent csinálni stb... "Nem, nem..." – mondta ő, "Köztetek van egy pap." Ugyanakkor nem mert a szemembe nézni. Lehajtotta a fejét: "... és addig, amíg ez a pap köztetek van, nem is mehet a játékotok, ahogy kellene."... Tudomásul vettem, hogy nincs

többé ott helyem. Az egyik szerb intézővel beszéltem arról, hogy mi-tévők legyünk. Ő azt mondta, továbbra is úgy csináljuk, ahogy eddig, úgyhogy továbbra is a csapatban maradtam.

– Ez hányban volt?

K. M. F.: 1946-ban. A következő évben berukkoltam Szkopje-ba. A katonaságnál egyszerűcsak megtalálták nálam az egyházilag kö-telező imakönyvemet. Akkoriban az Egyház erre vonatkozó előírása nagyon szigorú volt. Naponta egy órát kellett imádkozni. A püspök úr is azt mondta, hogy vigyem magammal az imakönyvemet. A ka-tonaságnál eleinte nem is tudták rólam, hogy pap vagyok, mert én azt mondtam, hogy oktató vagyok, azt már nem kötöttem az orrukra, hogy hitoktató. Be is vettek az úgynevezett kultúregyesületbe. Ami-kor első alkalommal összejöttünk, a parancsnok panaszkodott, hogy a katonák között sokan vannak még, akik lefekvéskor imádkoznak, keresztet vetnek. Kellene egy előadást tartani a babonáság, a vallás ellen. Szerencsére nem engem választott ki az előadás megtartására, hanem egy török fiút, akivel egyébként jóban voltam... Beszélget-tünk vele a török-magyar rokonságról, viccből még azt is mondtam, hogy vigyázzon, becsületes legyen, ne olyan, mint az ősei, akik mife-lénk jártak... Ő lett megbízva az előadás megtartásával. Tudta rólam, hogy pap vagyok... Előadásában azt mondta, hogy nincs semmi, hogy az egész csak metafizikai dolog, hogy a vallás is csak ópium, amit a buta emberek számára találtak ki... Felszólaltam én is az előadás alatt, mondván, hogy el kell ismerni: vannak megmagyarázhatatlan jelenségek, nem lehet letagadni a természetfölötti fenoménokat... Másnap azt mondja az én török katonatársam: "Mit gondolsz, hogy készültem én erre az előadásra?" Honnan tudhatnám. "Nem voltam normális, részeg voltam..." – folytatja. "Tudod ki az én apám?... Ho-dzsa. Ha megtudná, hogy én itt miket beszéltem össze, kitagadna a családból." Visszatérek arra, amikor megtalálták nálam az imaköny-vet. Azt mondták, hogy ennek nincs helye a katonai ládában, küld-jem haza. A politikai komisszár őszintén megmondta, hogy nem va-gyok köteles hazaküldeni, de jóból javasolja, hogy tegyem ezt meg...

Nem tettem meg. Az imakönyvemet a szalmazsák alá rejtettem, de ott csakhamar ismét megtalálták. Számon kérték, hogy miért nem fogadtam szót... Ekkor megmondtam nekik, hogy amikor pappá szenteltek, esküt tettem rá, hogy az imádkozást végezni fogom... Azt is mondtam, hogy én Titóra is felesküdtem, és szeretném mindkét eskümet betartani. Aki az esküjét megszegi, az nem is ember. Beletörődtek, hogy én nem küldöm haza az imakönyvemet, ehelyett ők küldték el. Egy másik alkalommal a 17-es forradalomról tartott előadást a politikai biztos. Nekem kellett elismételnem... Ő kihangsúlyozta, hogy a munkás népnek nagy ellensége a Vatikán... Én mindent el is ismételtem, de ezt tudatosan kihagytam. A felsorolásom végén azt mondta: "Van még valaki, aki ellensége most is a munkásnépnek"... Mondom: én nem tudok mást. Hiába is mondja, hogy gondolkozzak, amit tudtam, azt elmondtam. Erre azt követelte, hogy mondjam ki, hogy a Vatikán... Nem akartam. Én más véleményen vagyok. Nem mondom... Ebből aztán nagy fölhajtás lett. Felolvasást tartottak egy broszúrából, aminek az volt a címe: Vatikán a világ legnagyobb kapitalistája... Amikor arra szólítottak fel bennünket, hogy mondjuk el a véleményünket, senki sem akart felszólalni. Rámkiáltott a tiszt: "Kecskés, te mondd!" Én nem politikus vagyok, hanem teológus, nem tudhatok hozzászólni ehhez a dologhoz. "De muszáj!"... Hát, mondom: úgy érzem, hogy nekem józan paraszt eszem van. Úgy tudom megmagyarázni, hogy a Vatikánnak sok intézménye van: iskolák, kórházak stb. Valóban vannak anyagi alapjai, amelyek nélkül ezek az intézmények nem működhetnének és a missziók elartásához is szüksége van anyagiakra. Ez természetes dolog... Éppúgy, mintha azt mondanánk, hogy a mi országunk vezetője Tito és ez egy gazdag ország, hiszen bányái, gyárai, pénzintézményei vannak... Ha valaki azt mondaná Titóra, hogy nagy kapitalista, azt én szembeköpném... A Vatikán és a pápa is az anyagi javakat a nép javára fordítja. Ennyivel beérték. Másnap a komisszár elégedetten nyugtázta, hogy nagyon tartalmas volt az előző napi eszmecsere... Mindenki egyetértett a felolvasott résszel, csak a Kecskés nem... Felálltam és tisztelet-

teljesen kezdtem volna a mondókámat a saját nézeteimről, de rögtön belémfojtotta a szót: "Neked nem lehet véleményed! Te még védelmezed a Vatikánt?! Tudd meg, hogy te vagy a legrosszabb katona a hadseregben." Tudomásul vettem. Nemsokára áthelyeztek Skopjéból Kosovska Mitrovicára. Ott eleinte még a rádiósoknál voltam, csakhamar átraktak az ágyúsokhoz, míg végül "adogató" lettem... Rövidesen figyelmeztetett egyik katonatársam, hogy reggel hallotta, amint a parancsnok olyan kijelentést tett: csak most vette észre, hogy egy pap is van az egységében és addig nem nyugszik, amíg börtönbe nem juttatja... Ettől kezdve nagyon vigyáztam magamra, nehogy valamilyen fegyelmezetlenséget kövessék el. Egy alkalommal, amikor bejött, öten-hatan voltunk bent és azonnal tisztelegtünk. Úgy 20-30 méternyire állt tőlünk és oda szólt hozzánk: "Maga miért nevet?" Nem válaszolt senki. Még kétszer megismételte a kérdést, de senki sem válaszolt, míg végül ráfordított: "Maga, Kecskés?!" Hiába bizonygattam, hogy még csak nem is mosolyogtam, raportra hívott és háromnapos börtönre ítélte. Ez a Kominformmal való összeveszéssel egyidejűleg történt. Párttartalékosok is voltak a kaszárnyában, köztük volt napos tiszt is. A börtönben rámvirradt harmadik napon a napos tiszt azt mondta, hogy csak menjek vissza az egységhez, szabad vagyok... Ettől eltekintve meg voltam bélyegezve, de még azok is, akik ezt követően szóbaálltak velem.

– Kiközösítették a történetek után?

K. M. F.: Volt egy isztriai barátom, félig horvát, félig olasz. Egy összejövetelel felolvasták a nevét, mivel "egy pappal barátkozik, és ha ezt folytatja, akkor mellettem ő lesz a legrosszabb katona a hadseregben". Mindent elkövettek azért, hogy a közösségből is kizsákosítsanak. Ez mind május-júniusban volt, én meg nem számíthattam szeptember előtt a hazamenetelre. Hál' Istennek kijött közben a rendelet, hogy aki nagyérettségivel rendelkezik, annak csak egy évet kell leszolgálnia. Ha még egy évet le kellett volna húznom a katonaságban, akkor egészen biztosan büntetőszázadban fejeztem volna be... Az egyik pravoszláv lelkész, aki velünk együtt vonult be, hosszabb időre börtönre ítélték.

– Merre vezetett az útja a leszerelést követően?

K. M. F.: Visszamentem Horgosra, majd egy idő után áthelyezést kaptam Kanizsára. Ott 1948/49 táján, amikor Magyarországon is "fordulat" volt, felkeresett két ezredes Belgrádból. Összehívták az itteni magyar értelmiségieket: ügyvédek, orvosokat, a kántort és engem is, és óvatosságra intettek bennünket. Engem meg is vádoltak, mégpedig azzal, hogy államellenes dolgokat cselekszem... Én?... Csodálkoztam: Elmondtam, hogy hatgyerekes családból származom; nem nélkülöztünk soha, de fölöslegünk sem volt. Nem gondolhatják komolyan, hogy én a kapitalizmus, vagy bármilyen kizsákmányoló rendszer híve lehetek. Amikor megkíséreltek ezt-azt rámfogni, akkor hangoztattam, hogy én nem a gazdasági intézkedések ellen vagyok, legfeljebb kifogásolom egyes tisztviselők munkáját, ha nem járnak el igazságosan. Ez nem a rendszer, hanem az egyén hibája. Utóvégre a minisztereket is elftélik, ha olyasvalamit csinálnak, amit nem lenne szabad. Akkor ezzel be is érték, megnyugodtak. De egy idő után belekapaszkodtak ismét a dologba. Arra akartak rábírní, hogy vállaljak együttműködést velük. Azt mondtam, hogy a sport és a kultúra terén ez lehetséges. Adtak papírt, tollat, tintát és azt mondták, hogy írjam meg az együttműködési nyilatkozatot. Amikor azt diktálták, hogy "amennyiben valamilyen kifogásolható dolgot tapasztalok az egyháznál, azt följelentem", azt mondtam, hogy ezt nem írom alá, mert ezt nem tudom összeegyeztetni a lelkiismeretemmel. Én pap vagyok. Mondtam: "Itt vannak a maguk emberei, azoknak kötelességük ezt csinálni, hát csinálják."... Szidta persze az anyámat és azt mondta, hogy velünk, papokkal nem lehet bírni. Ezt hallva örültem annak, hogy nem vagyok egyedül, van más is aki állja a sarat és nem adja be a derekát.

– Ezek után békénhagyták?

K. M. F.: Dehogyan. Azt mondták, hogy kapcsolatot kell fenn tartanom az ottani belügyessel, akivel már volt is egy ügyem. A belügyes azt mondta, feljelentés jött ellenem, hogy ott voltam Adorján-

ban egy lakodalomban, ahol fasiszta nótát énekeltek. No, miután kiderült, hogy melyik nótára gondol, azt mondtam neki: ez úgy éjfél körül leheteti, amikor már készülődtem haza a lagziból... Különb is, ez szerintem nem fasiszta nóta. "Hogyhogy nem az?" "Ezt már ismerem évtizedek óta; valamikor úgy énekelte a mi népünk, hogy 'Ferenc József katonája vagyok', amikor berukkoltam, akkor meg azt énekeltük, hogy 'Tito marsall katonája vagyok'... Ez egy közönséges szerelmes katonai dal"... De ő ezt a nótát 41-ben ismerte meg. "Miért avatkozik olyan dolgokba, amihez nem ért? Hogy akarja maga így az embereket ellenőrizni, amikor azt sem tudja, hogy miről is van szó?" – kérdeztem tőle. Hát így kezdődött az ismeretségem a belügyessel, akivel együtt kellett volna működnöm. Meg kellett volna egyeznünk, hogy hol találkozunk rendszeresen az emberükkel. Ők ajánlották a plébániát. Én arra hivatkoztam, hogy a szobám a plébánosom szobája mellett van; ha megkérdezné tőlem, hogy ki volt nálam, nem hazudhatok. Akkor azt ajánlották, hogy legyen a találkahely a városban, valamelyik családnál. Én reverendában járok, valaki meglátja, hogy bemegegyek egy házba, megkérdezik, hogy mit kerestem ott... Ez is kellemetlen volna. Ezt is elfogadták. Végül azt kérdezték, hogy szívesen járok-e meccsre? Mondtam, hogy igen. Abban állapotunk meg, hogy akkor majd a focipályánál találkozunk; az ő emberük ül majd a padon, én meg csak úgy melléülök és beszélgetek vele, mintha véletlenül találkoztunk volna... Felesleges talán mondanom, hogy attól kezdve nem jártam ki a focipályára.

– Ez talán végképp meggyőzte őket arról, hogy önre nem számíthatnak.

K. M. F.: Még ez sem. Amikor Nagyfényre kerültem, ott is megjelent a belügyes. Egy téli estén azzal kopogott be hozzám a plébánosom, hogy egy barátom keres, beszélni akar velem. Kimegyek, hát látom, hogy az illető egy teljesen ismeretlen egyén. Kérem tőle, mit akar és persze tiltakozok amiért a barátomként mutatkozott be, holtott nem is ismerjük egymást. "Jöjjön el a rendőrségre!" Nem megyek én sehová. "Csak beszélni akarunk magával." Azzal érveltem,

hogya mi éjszaka nem járunk ki, ha mennünk is kell valahová, akkor reverendában megyünk... Ha meglátánának az utcán késő éjjel, ki tudja mivel gyanúsítanának. Behívtam. Be is jött. Azzal hozakodott elő, hogy a táskájában kompromitáló képek és filmek vannak, amelyek rólam készültek. Azt is elmondta, hogy a napokban lesz az én ügyem nyilvános tárgyalása, Szabadkán. Rögtön tudtam, hogy hazudik, hogy semmiféle filmek, vagy képek nem lehetnek nála. El akartam kérni a táskáját, hogy legalább megnézzem azokat a "képeket", de persze nem volt hajlandó ideadni. Azt mondtam neki: "Nézzé, mint emberek beszélgethetünk. Van jó pálinkám, megkínálom." El is fogadta és azt kérdezte, hogy eljöhete hozzám néha egy pohárka pálinkára. Mondtam neki, hogy arra bármikor... 1950-ben elkerültem Csantavérre. Ott ilyen dolgok nem történtek. Rájövőd évben, 51-ben helyeztek Bezdánba... Itt kezdődtek az újságokban a cikkezések. A bezdáni suttyó legénykéek megkérdezték, tudok-e focizni. Mondtam, hogy nem tudok, de nagyon szeretek. Ennek aztán nagyon megörültek, hát még annak, amikor hallották, hogy ismerőseim vannak Csantavéren, Szabadkán..., hogy vendéjátékokról is szó lehet... Javasoltam nekik, hogy a vasárnapi szentmisén való ministrálás után járjanak ki a foci pályára, meccset nézni. 1951. november 29-én Zomborban mérkőztünk meg a kármelita barátok csapatával. Akkor még náluk sok volt a ministráns. Mindkét mérkőzést mi nyertük: a kicsik 10:1-re, a nagyok pedig 1:0-ra verték meg a zomboriakat. Másnap az egyik csapat tag nem tudott felelni az iskolában és egyest kapott. Akkor még mindig olyan naív voltam, hogy bementem az iskola igazgatójához számonkérni, hogy nem azért írták-e be azt az egyest a gyerekeknek, mert velem volt... Hivatkoztam a törvényadta jogainkra. Pechemre jelen volt beszélgetésünknel egy tanfelügyelő, aki azonnal le is adta a saját szövegét: az egyháznak semmi köze ehhez, a papok maradjanak a sekrestyében stb. No, ez az eset után közölt a Borba egy nem éppen simogató cikket rólam, amelyben nyilvánosan felszólítottak, hogy hagyjak fel a tevékenységemmel. Tavasszal behívtak a községházára, ahol két szabadkai belügyes várt rám. Az egyiknek az volt a

véleménye, hogy még utoljára figyelmeztessenek, a másik meg azon a véleményen volt, hogy éppen elégszer figyelmeztettek, itt az ideje, hogy elítéljenek. Majd Zomborban lesz a tárgyalás. Elbocsájtottak azzal, hogy készítem a pokrócot, mert négy óra körül értem jönnek és elvisznek... Nem jöttek. Ez is figyelmeztetés volt... Ezek után jelent meg a Magyar Szóban az a "híres" karikatúra. Megtudtam azt is, hogy a karikaturista telefonált a belügybe, hogy a kinézésem felől érdeklődjön. Azt mondták neki, hogy "olyan normális, magasabb természetű" vagyok.

A HITBUZGÓ LELKIPÁSZTOR

Azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy elvonja az ifjakat a Népi Ifjúság szervezetétől Kecskés Ferenc bezdáni pap labdarúgó csapatot alakított, melynek első sorban csak az lehetett tagja, aki ministrált.

A kirelejszumát, ha külsővel falsolta a focit a tisztelendő utya, abból gól lesz!

... Utána már sorra jelentek meg rólam az elmarasztaló frások a lapokban, másoktól hallottam, hogy a témával az Újvidéki Rádió is foglalkozott. Visszatérnék arra, amikor a kanizsai belügyesektől

”elköszöntem”. Azt mondták, hogy: ”Most vagy átszöksz a határon, vagy fölakasztod magad.” Azt feleltem erre, hogy amennyiben menni akartam volna, elmentem volna ’44-ben. ”Ha annyira gonosznak tartanak és maguk annyira gonoszok, akasszanak föl! Én nem teszek fekete pontot az életemre.” Ezzel váltunk el...

– Visszatérve a cikkekre: több helyen is megneveznek az írások szerzői olyan embereket, akik helytelenítették az ön tevékenységét.

K. M. F.: Nem szabad őket kárhoztatni, mert ezek is rendes emberek voltak, csak egyszerűen sarokba lettek szorítva, sőt, azt sem tartom kizártnak, hogy az újságfrók forgatták ki a szavaikat... Erről jut eszembe egy eset. Egyszer, még káplán koromban behívatott engem a párt irodájába egy volt gimnazista osztálytársam, aki akkor magas pozíciót töltött be. Egyre azzal nyúzott, hogy mondjam el, mit szólok a helyzethez. Mondom neki, hogy én nem azért jöttem, hogy erről beszélgessünk, örülök neki, hogy találkoztunk. De ő csak erőszakoskodott: ”De te mit csinálnál, ha az oroszok megtámadnának bennünket?” Csak forszírozta a válaszomat, mire én azt mondtam neki, hogy majd meg is adom, de csak az övé után. Azt mondta, hogy ő, abban az esetben, bevetné magát az erdőbe és ott partizánként harcolna az oroszok ellen. Én következttem: ”Lehet, hogy neked van igazad... Én, mint papi ember ott leszek, ahol a népem van. Bezdánt már egyszer kilakoltatták. Én kitartok a népem mellett tűzön-vízen át.”... Ezek után nagyon kellemetlen meglepetés ért. A Palicsi Ünnepi Játékokon felszólalt az én ”barátom” és azt mondta, hogy az ellenség most az egyházban van. Példának hozott fel engem, meg is nevezett... Kénytelen voltam ezek után tudomásul venni, hogy még a régi barátság sem biztosíték arra, hogy nyugton hagyják az embert. Sok idő után azonban örömet is szerzett ez az én volt osztálytársam. Végül ő is csak a népe mellé állt és nagyon gerincesen, nyíltan nyilatkozott, mégpedig a ’44-es eseményekről. A halála előtt pár évvel találkoztunk. Mondtam neki, hogy nagyon örülnék annak, ha megtarthatnánk az érettségi találkozókat, hiszen azóta sem láttuk sokakkal egymást. Azt felelte erre, hogy öregek vagyunk, ő is beteg, én

is az vagyok, a Szeli Pista is mankóval jár... Istenem, tévedett. Tévedhetetlen ember nincs.

– Amikor kellemetlenségek érték a lelkészeket, fordultak-e tanácsért a püspök úrhoz?

K. M. F.: Tanácsról nem lehetett szó... A Budanović püspök úr ideje alatt alakult meg a Lelkész Egyesület, vagy ahogyan mi hívtuk: a papi szövetkezet. A püspök úr rendeletet bocsájtott ki, hogy aki ehhez a társulathoz tartozik, az azonnal föl van függesztve a hivatásából.

– Ki hívta életre a Lelkész Egyesületet?

K. M. F.: A Kommunista Párt. A püspökség semmi szfn alatt sem akarta, hogy az egyházat a párt irányítsa. Hasonló volt ez a mozgalom, mint az a Mindszenty bíboros úr esetéből ismert. Nyílt titok volt, hogy Vovk püspök urat Szlovéniában, egy bérálás alkalmával benzínnel leöntötték; Budanović püspök urat Zomborban megverték és elüldözték, útközben Nemesmiliticsnél tojással megdobálták, püspöki mellkeresztjét letépték (1953. szeptember első napjai)... és még hosszasan sorolhatnám.

– Egymás között lelkészek megvitatták az önöket ért keserű tapasztalatokat?

K. M. F.: Hogyne, természetesen. Tudtuk azt, hogy ki az, aki belépett az Egyesületbe, azt is, hogy annak ebből anyagi előnyei lesznek, mert fizetést kap, nyugdíjalapot is biztosítanak a számára... Ha nem jövögettünk volna össze és nem tartottunk volna össze, még sokkal nehezebb lett volna ezeket a vészes időket túlélni. Amikor visszajöttem ide, Bezdánba, akkor megpróbált a belügy olyanokat találni a faluban, akiknek a dolga az lett volna, hogy engem figyeljenek és mozgásomról beszámoljanak. Az egyházközségi elnök tisztét betöltő személy a malomban dolgozott. Azt mondták neki, hogy: vagy lemond az egyházi tisztségviselésről, vagy elbúcsúzzhat a munkahelyétől. Lemondott hitközségi posztjáról. Azután a kántoromat is piszkálni kezdték. Azzal nyaggatták, hogy mondja el, amit rólam

tud. Ez körülbelül tíz évvel ezelőtt történt... A kántorom azt mondta nekik: "Nézzék, én családos ember vagyok, ott van a kereseti forrásom. Hagyjanak engem nyugodtan élni. A plébános úr intelligens ember, vele mindenről lehet beszélni." Ezek után kijárt hozzám a belügyes és elbeszélgettünk. Eleinte az érdekelte őket leginkább, hogy milyen viszony van a magyar és horvát papok között. Elmondtam, hogy megtartottuk a jó, baráti viszonyt, eljárunk egymáshoz búcsútkor, névnapokon... Minden érdekelte őket az egyházzal kapcsolatban, a legapróbb, legjelentéktelenebb részletekig.

– Mely évek voltak a legnehezebbek?

K. M. F.: Ezerkilencszáznegyvenkilenc, meg az ötvenes évek legeleje. Hát persze nem volt mindegy, hiszen tudtuk, hogy jártak a Tisza menti magyar papok... De később rájöttünk, hogy nem szeretik a vértanúkat, szinte tartanak attól, hogy valamelyikünk vértanúvá váljon. Csak ijesztgettek, de akkor természetesen nem lehettünk abban biztosak, hogy ezek valójában csak ijesztgetések, vagy komolyan gondolják... Ha az embert 4-5 órán át faggatják-nyaggatják, azzal, hogy másnap bíróság elé állítják... Szegény Tóth Jóskának se volt nagyobb bűne, minthogy a KALOT-ban dologozott Nagyfényen és ezt '44 után is folytatta.

– Fizikailag soha nem bántalmazták?

K. M. F.: Soha. Lelkiekben akartak megdolgozni, összetörni... De ez sem könnyebb, talán sokszor még nehezebb.

– Tapasztalt-e hátrányos megkülönböztetést a társadalom részéről a templomba járókkal, a hívekkel szemben?

K. M. F.: Hogyne, természetesen. Mint már az elején meséltem, megesett, hogy a pappal futballozó gyerek másnap egyest kapott az iskolában. De említhetném egy paptársunk esetét is, aki Zomborban járt a Gimnáziumba. Amikor kiszűrődött, hogy pap akar lenni, megbuktatták. Kénytelen volt átmenni Szabadkára és így vesztett egy évet. Pedig tehetséges ember. Moravicán panaszkodtak a gyerekek, hogy egy testvérpár fenyegetőzik: feljelenti őket a tanf-

tónak, mert hittanra járnak. Azt mondtam nekik, hogy az ilyen kaskadókat fenéken szokták billenteni... Feljelentettek azzal, hogy verekedésre biztatom a gyerekeket... A magasabb beosztásban dolgozó szülők közül sokan kiiratták gyerekeiket a hittanról, hogy elkerüljék a kellemetlenségeket. Az egyik paptársunktól abban az időben megkérdezték: "Mit csinálsz éjszakánként, sokszor látjuk, hogy ég a templomban a villany?" Mire ő azt felelte: "A kommunisták gyerekeit keresztetem." Hoztak egy olyan törvényt, hogy csak azokat a gyerekeket van jogunk megkeresztelni, akik be vannak az anyakönyvvezetői hivatalban jelentve. Előfordult, hogy tanyasi gyereket hoztak be keresztelni Moravicára. Azt mondták, hogy még nincs papfrjuk. Később kitudódott, hogy a gyerek még nem volt bejegyezve. Hívatott a moravicai anyakönyvvezető és figyelmeztetett, hogy ilyen többé ne forduljon elő.

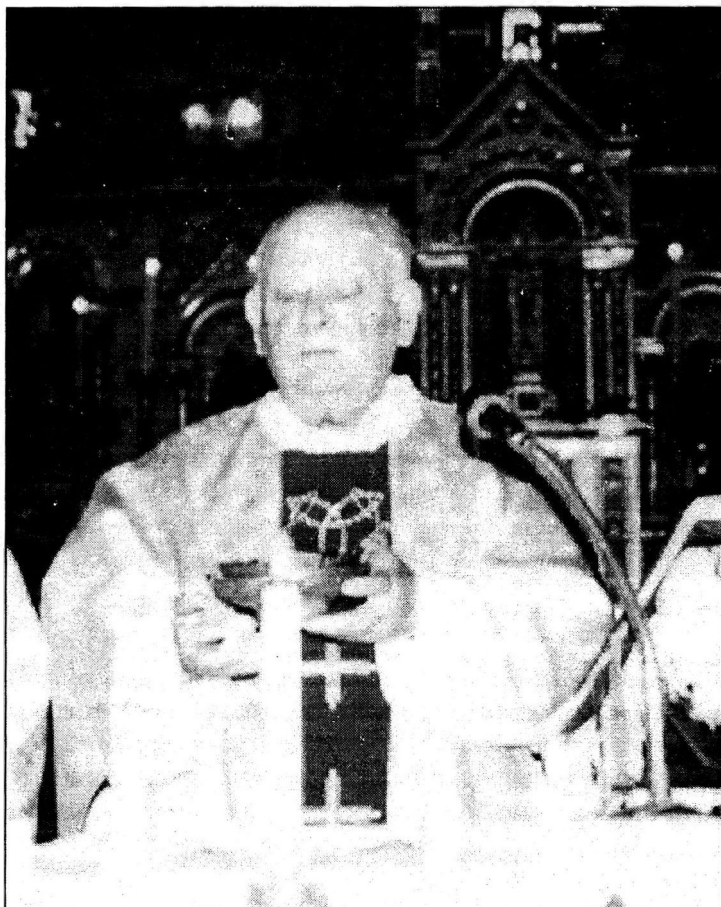
– Honnan tudhatott a keresztelőről?

K. M. F.: Hallotta valakitől... Minden bizonnyal olyantól, aki azzal volt megbízva, hogy figyeljen. Ez a törvény ma is fennáll. Csak anyakönyvi papír mellett keresztelhetünk, eskethetünk és engedéllyel temethetünk. Így akarták megakadályozni, hogy a kommunista szülők gyerekeit megkereszteljük. De mi beértük azzal is, ha csak az egyik szülő jelen volt a keresztelőn. Kikérték a papírt például a betegsegélyezés intézésének ürügyén, mi pedig nem tartottuk magunknál a papírt, csak bejegyeztük a gyermek állami anyakönyvi sorszámát.

– Változtatott-e a helyzeten az 1974-es vallástörvény?

K. M. F.: ...Emlékszem: 1968-ban mi magyar papok, zarándoklatra mentünk Fatimába. Visszafelé megálltunk Lourdes-ban. Egy német asszony megszóltott bennünket és azt mondta: "Tudják mennyit imádkozok én a maguk Titojáért? Adjon neki a Jóisten jó szándékot a vallással szemben." Egyszer csak érezni kezdtük azt, hogy csökkent valamicskét a nyomás. Abban az évben engedték meg, hogy a magyar katolikus sajtó meginduljon, majd a Biblia-nyomtatás

is kezdetét vette. Előtte semmit nem lehetett megjelentetni. A II. vatikáni zsinat után Zágrábban engedélyt adtak a nyelvi reformoknak köszönhetően könyvek nyomtatására... A Képes Bibliát először ott nyomtatták. Nagyon kis enyhülés volt ez, de a nagy elnyomás után észrevehető.

EZT ÍRTA AZ ÚJSÁG:

MAGYARZÓ PISTIKE MESSÉI

CIDRI VAN – MONTAM ATTYÁMNAK, A GYULÁNAK, mire ő a kedves atyám dühhössen monta: miaz hogy cidri? mikeket be-
zélzte gyerek? Ésen montam: cidri az zima és a zima az hideg és mink
az iskolában csak ugy mondjuk: cidri ésez általában atól van, hogy
rézből nincsen meleg, rézből pedig a Magyarzó azt írja, hogy a napi
hőmérséklett nem változik, ésbár előálot már a Március amej a Népnab-
tárban mint Tavazelő zerepel, áamazonba a Tavaz nem mer el-
ögyönni, rézből mert a Magyarzóba olvasa, hogy ő mint hőmérsék-
lett nem változik, rézből pedig a tavazi versek fojtán mejet a jugoz-
láviai magyar költők cselexenek miként a nagy Költő is monta: "jajde
ravaz dolog ez a Tavaz". (Berzsenyi Dániel.)

ÁMTEMPISTI – MONTA KEDVES ATTYÁM, A GYULA, te-
csak ne haználj idegen zavakat éste nemond: cidri, temond, ha hideg
létez, hogy hideg avagy zimankó ésenmontam: tudok ám még idegen
zavakt és montam: La illah Allah. Mohamed rasul Allah és kérek
30-minc dinárt. Ésmért?... – érdeklődöt kedves atyám ésmért kérz
te 30-minc dinárt? Ésen montam: rézből azért, mert ez nekem jár,
azazvagyis dukál, mertén olvaztam a Magyarzóba, hogy a koresnicai
hodzsa, aki 1-gy mohamedán plébánoss, csak kiál a minaretre, azaz-
vagyis dzsámiára, ésmongya: La illah Allah és akor a Zövetkezettől
kap 1-gy munkanapt és akor megint mongya: Mohamed rasul Allah
ésakor megint kap 1-gy munkanapt ésakor lefexik aludni és a hasáját
vakarja. Ésrézből azért jár nekem, rézből pedig moziba akarok meni
la illah Allah. – De te nem vagy muzulmán, – monta kedves atyám.

Belenyuxok montam én, belenyuxok ám akor elmegyek Bez-
dánba és viszem a Könyvt az 1-gyik oldalról a 2-sikra és bort is viszek
és vízt és csengetek. –Tematild – monta kedves atyám kedves
anyámnak – tematild, ez a gyerek meghüjült. Ésen montam: ez a gye-
rek nem hüjült meg, áamazonba a Kecskés Ferenc bácsi, aki Bezdán-
ba a mizticizmust cselexi, elviz futballozni, azazvagyis focizni, ame-

nyibe én csöngetyűzők neki éstovábá roszakat mondok a Népi Ifjúságról éstovábá zidom a Magyarzót, mert miként írva vagyon: a vén Kecskés is zidja a Zót.

SMIT GONDOLZ? – KÉRDESZTE KEDVES ANYÁM, A MATILD kedves attyámat, agyulát: a Zovjetunió valóban Zsemleges a a koreai vizájba, amej immár hónapok óta fegyverzüneti tárgyalásokba jelenkezt? Svalóban, monta kedves attyám, a nagy Zovjetunió valóban zsemleges és erőtl tudok 1-gy vicct. És az ugy volt – monta kedves attyám – hogy a Kopoja Bálintot bíróság elé viték, merthogy ő irgalmatlanul megverte az anyósát ésot volt akkor a Pippancs Péter is, aki láta az egéz esetett ésakor a bíróság ötet elhívta tanunak. – Ésmaga Pippancs – kérdeszte a bíró – maga látta, hogy a Kopoja veri az anyósát? Ésén látam monta a Pippancs, láttam, hogy karóval veri. – Ésmérnem segített neki? – kérdeszte a bíró zigoruan. Azér nem segítetem – monta Pippancs – mert azt hitem, hogy 1-gyedül is agyon tudja verni... Hát így a Nagy Zovjetunió is, fojtata kedves attyám, amig azt hite, hogy Ézakkorea 1-gyedül is agyon tudja verni az 1-Gyesült Nemzetekt, adig alig segítet, áamazonba némi kézpénz ésnémi 1-gyéb garanciák elenébe, ő küldi az ágyukt, a tankokt, a repülőgépekt, a zakértökt és 1-gyéb Vezérkari semlegesekt. Enek fojtán a Nagy Zovjetunió valóban zsemleges a koreai vizájban, amiként a sugó is zsemleges a színházi előadásba, mert bene van a jukban és nemlátcik. – A sugó? – kérdeszte kedves anyám. Igen, a sugó – monta kedves attyám. És ez ugy van, mint a Garay Bállával, aki 1-gycer azt monta a sugónak ellőadás eőt: az 1-lső mondatot hangosan sugja, fiam. Éskérdeszte a sugó: Ésatöbit, mester? És monta Garay: A töbit ordóftva, fiam! Ésám a Zovjetunió is csak sug, de ordóftva, fiam...!

ÉSMOZSTMÉG PÁJÁZOK A MAGYARZÓ HIRDETÉSSI VEZSENYÉRE, IME:

Minizstráns-gyerekt aki rug
(Lehet árva is, avagy lelenc.)
Keres a nagy Zoknyás Futballista:

Bezdáni Kecskés Ferenc.

Az 1-Iső djft tessék címemre elkülden:

Pistike, I. o. gimn. tanuló
pájázó és cseppetys Futbolizsta
(MAGYAR SZÓ, 1952. III. 9.)

**CIDRI VAN — MONTAM ATTJAM-
NAK, A GYULÁNAK,** mire ő a kedves
attyám dühhősen mondta: miáz hogy cidri-
ri? makoket bezélzte gyerek? Esén mon-
tam: cidri az zima és a zima az hi-
deg és mink az iskolában csak ugy mon-
djuk: cidri ésez általában atól van, hogy
rézből nincsen meleg, rézből pedig a Ma-
gyarzó azt írja, hogy a napi hőmérek-
lett nem változik ésbár cíőálot már a
Március amej a Népnablárban mint Te-
vazelő zerepel, ámazonba a Tavaz nem
mer előgyonni, rézből mert a Magyarzóba
olvasa, hogy ő mint hőmérséklett nem
változik, rézből pedig a tavazi versek
fojtán, mejet a jugozlávial magyar köl-
tők eselcxenek miként a nagy Költő is
monia: »ajde ravaz dolog ez a Tavaz».
(Berzsenyi: Dániel.)

**ÁMTEPISTI — MONTA KEDVES
ATTJAM, A GYULA,** tessak ne használj
idegen zavakát este no nonda: cidri, te-
mond, ha hideg létez, hogy hideg, avagy
zimanó ésenmontam: tudok ám még
idegen zavakt és montam: La illah Allah,
Mohamed rasul Allah és kérék 30-minc
dinárt. Esmért? — érdeklődöt kedves
attyám ownért kéré te 30-minc dinárt?
Esén montam: rézből azér, mert ez ne-
kem jár, azazvnyile dukál, mertén ol-
vazéltam a Magyarzóba, hogy a koresni-
cáj hodzsá, akl 1-gy mohamedán plebá-

Zsemleges a koresai vizájba, amej immár
hónapok óta foggyverzüneti tárgyalások-
ba jelentkez? Svalóban, montá kedves
attyám, a nagy Zovjetunió valóban zsem-
leges és eröl tudok 1-gy vietn. Es az ugy
volt — montá kedves attjám — hogy a
Kopója Bálintot bíróság elé viték, mert-
hogy ő irgalmatlanul megverte az anyó-
sát ésot volt akor a Pippancs Péter is,
aki látá az egéz esotelt ésakor a bíróság
ötet elhivta tanunak. — Esmaga, Pip-
pancs — kérdeszte a bíró — maga látá,
hogy a Kopója veri az anyósát? Esén
láttam, montá a Pippancs, láttam hogy
karóval veri: — Esmérem segítet neki?
— kérdeszte a bíró zigoruan. Azér nem
segítetem — montá Pippancs — mert azt
hitem, hogy 1-gyedül is agyon tudja ver-
ni... Hát így a Nagy Zovjetunió is, fojtá-
ta, kedves attjám, amíg azt hite hogy
Ezakkorea 1-gyedül is agyon tudja verni
az 1-Gyosult Nemzetekt, adig allig segí-
tet, ámazonba nem kéapénz ésnémi 1-
gyéb garanciák elonébe, ő küldi az
ágyukt, a tankokt, a repulógépekt, a zék-
értökt és 1-gyéb Vezérkari semlegesekt.
Enok fojtán a Nagy Zovjetunió valóban
zsemleges a koresai vizájba, amiként a
sugó is zsemleges a zinházj cloadéaba,
mert bene van a lukban, és nemlátck.
— A sugó? — kérdeszte kedves anyám.
Igen, a sugó — montá kedves attjám.

KÁRTYAPARTI ÉS SZERELMI KÖNYVTÁR A PARÓKIÁN

avagy egy hiányos karikatúráról

NEM is olyan régen egy karikatúrát közölt lapunk. Kecskés Ferenc, a bezdáni pap futballozott rajta ministránsaival. Furcsa egy labdarúgó csapat volt ez a bezdáni. Csak az játszhatott benne, aki ministrált. Így akarta a többi között maga köré gyűjteni a gyermekeket Kecskés, hogy elvonja őket a Népi Ifjúság és a pionírok szervezetétől. Így, erről szolt a karikatúra.

Most kaptunk egy tudósítást, melyből kitűnik, hogy a jelek szerint nemcsak egyháziakkal foglalkozó bezdáni káplán – a már Vajdaságszerte hírhedté vált futballcsapatán kívül egyébbel is próbálkozott.

Kirándulásokat szervezett, játékokkal kedveskedett a gyermekeknek, a legapróbbját pedig süteménnyel, cukorkával édesgette magához.

Általában igen ravaszul (és igen átlátszóan!) kihasználta céljaira a Népi Ifjúság és a Pionír szervezet gyengeségeit Bezdánban.

S csak akkor fult kudarcba kísérlete, amikor az említett két ifjúsági szervezet észbekapott és az iskolavezetőséggel karöltve megnyitotta a pionírszobát, több ezer dinár értékű játékokat szerzett be, megalakította sportalosztályait, a többi között labdarúgó, hálólabda, könnyűatlétika, bokszt és birkózó alosztályokat, az iskolák pedig rendszeresítették kirándulásaikat.

Kecskés Ferenc (ha már ilyen bajnokjelölt papról van szó, használjunk mi is sportkifejezéseket) elvesztette az első fordulót.

De nem lenne ő az, ha belenyugodott volna vereségébe.

Nem nyugodott bele.

Továbbment kísérleteivel.

(Noha becsületszavát adta a néphatóság jóakarató figyelmeztetésére, hogy azt mondja, belátta, helytelenül cselekedett, nem fog

többé alkotmányellenesen tevékenykedni. Azaz, azzal törődik csak ezután, ami a hivatása: a vallással és templomával. Politikával, az ifjúság szervezésével és fölötte gondolkozásra készítő nevelésével – nem.)

Továbbment szóval, és a sportok nemes mezejéről átpasszolta magát egyenesen – kultúrtérre.

Amikor látta, hogy befolyása egyre csökken az ifjak körében, hogy egyre kevesebben fordulnak meg lakásán, a gyermekek számára talán szokatlan, s ezért érdekes, a szülők és az iskola szemében azonban mindenképpen felháborító "kultúrszórakozásra" tanítgatta az ifjakat.

Kártyapartira hívta őket.

Ezt csinálja utána az iskola, a Népi Ifjúság és a pionfrok szervezete, ha tudja!

Hát hazárdjáték tényleg nincs sem a tantervben, sem pedig az említett ifjúsági szervezetek programjában, így valóban nem tudták utánacsinálni a dolgot.

A szülők és az iskola azonban, mint már említettük nem annyira érdekesnek, mint inkább felháborítóknak találta Kecskés Ferenc "kultúr"-nevelését. Horváth Anna, Rekettye Gyöngyi, Kis Katica, Zárol Bözsike és még néhány a gimnázium első osztályába járó tanuló, a tanítás után, fél egytől három óráig kártyázni tanultak. A tanárok a kislányok tanulmányi előmenetelén is megéreztek a káplán egyedülálló nevelési kampányát. Egyre rosszabbul tanultak a nebulók. A szülők megtiltották gyermekeiknek ezeket a zsúrokat. Némelyik paróhiai tanítvány még a szülői gondoskodás kellemetlenebb részét is kitapasztalta.

Kecskés Ferenc "kultúrmissziója" azonban nem merült ki a kártyázás tanításában.

Könyveket is kölcsönzött a serdülő leánykáknak.

No, nem tudományos vagy vallásos könyveket.

Szerelmi hőstörténeteket és kalandregényeket.

Zárol Sándorné elolvasott egy ilyen szerelmi drámát, és megtiltotta tizenkét éves leányának, hogy a káplántól könyveket kölcsönözzön.

De nem lenne teljes ez a cikk, ha nem említenénk meg, hogy Bezdánban vannak olyanok is, akiknek kedvesebb Kecskés Ferenc személye, cselekedete és célja, mintsem azoknak a gyermekeknek tanulmányi előmenetele, gondolatvilága és jövője általában.

Van néhány sport és kultúr-szurkolója, mondjuk ki politikai drukkere is neki Bezdánban.

Aki közül az egyik levelében azt kifogásolta, hogy az a múltkor leközölt karikatúra pap-alakja nem hasonlított Kecskésre, illetve, hogy az a futballcsapat eset nem úgy volt, ahogyan ábrázolta a rajz. Aki, ismételjük, ezt írta, de aki minden valószínűség szerint nem csak ezt gondolja és terjeszti rémhírként környezetében, hanem a már a külföldi reakciótól is oly lejáratos lemezt, miszerint állítólag itt a vallást üldözik.

Ezzel kapcsolatban el kell mondani, hogy tényleg az a karikatúra hiányos volt és ez a cikk sem teljes eddig. Rá kellett volna rajzolni (ha kellett volna persze) és meg kell még írni a következőket is:

Horvátországban (ezek az adatok állnak éppen rendelkezésünkre) amely tudvalevően mindössze egynegyede Jugoszláviának, 2600 pap volt a régi Jugoszlávia idején. Most szintén 2600 van. Minden 1500 lakosra egy. (Több arányban számítva aligha van mondjuk sem Franciaországban, sem Angliában.)

Ezen kívül a zágrebi, szpliti, zadari, rijekai, dubrovniki papneveldékben 1550 a papnövendékek száma, tehát van bőven utánpótlás is.

Az államot az egyháztól számos nyugati országban nem a háborúutáni években választották el egymástól, mint nálunk Jugoszláviában, hanem még évtizedekkel ezelőtt.

És végül a nyugati országok hatóságai sem lennének elnézőbbek az olyan papi személyek iránt, akik a hatóság ellen ágál-

MAGYARZÓ PISTIKE MESSÉI

KÖZSSÉGI VÁLAZTÁSOKRA KÉZÜLNEK AZ OLAZOK, AMEJNEK FOJTÁN több olaz közsségek fogják megválaztani az ő fejeikt, azazvagyizs a polgármezsterekt és 1-gyéb vározsi tánácsnokt és márizs fojik az aggittáció és több pártok lépnek föl ugymind: a kereztény demokrattapárt, a kereztény fasiztapárt és a kereztény kommunistapárt, azazvagyizs a kereztény tájékozformizsták, akik azal zédftik az olaz népekt, hogy ők az igazi kereztények, mertmivel Jézus volt az első kommunista ami nemis igaz, mert mindenki tuggya, hogy a nagy Sztálin sokkal előb volt az első kommunista és irgalmas zamáritánus, ésén az olaz válaztások alkalmából megkérdesztem kedves édezsattyámat agyulát, hogy mit zól ő a londoni 6-ttározatokhoz, amejnek fojtán Triczt szabad területbe a degaz Perinek minden szabad és az ufzazisztáknak is minden szabad és az angoloknak és amerikaiaknak is sokminden szabad, csak a zlovén lakoságnak nem szabad semmi, csakugy mint a Muzzolini idejébe. És monta kedves attyám agyula: ugyláccik a Csurcsill úr örökölte a Csemberlén úr essernyőjét, amej házi haználatra 1-gy igen kitűnő essernyő, amazomba esső esetén 1-gy jukas angol konzervatív petákat senemér.

ZENVEDÉJES OLVAŠSÓ LÉTEMRE NÉMI PÉNZEKÉRT FOJAMODTAM kedves édesattyámhoz, mizerint mondtam nekije, hogy támogattni óhajtom a HID-t, mertmivel olvazstam a Ifjúzság-újság felzólftását és én is ifjúzság vagyok, vagy miazöz! Amazomba úgy történt, hogy közbe elmentem a Narodna Radinozt üzlet előt ésakor nem Hidet vetem, hanem 1-gy önműködő vilamozt, amejt ha felhúzzák, gurul, nyikorog, büdözs és lezalad a zsinról, zóval éppen ojan, mint a novizádi vilamozs. Ezenfelül vetem 1-gy csokor pirozs cserezsnyét, amej 5-t dinár ésén nagyon zeretem a virágot, ha ehető. Ésvetem továbbá 1-gy tölcsér fagylaltot, amej vanillia és igen jóizzú. Ésamikor HID nélkül mentem haza, édesanyám amatild özzecsapta a kezeit és monta: tefiú, mozt mit fox olvasni, hahidat nem vetél?

És én montam: majd ad nekem olvazsni a Kecskés Feri 10-ztelendő bácsi olvazsniivalót, méghozzá jó pikáncs olvazsniivalót, ésez ugye nincsen a Hidba, mert a Majtényi Miháj bácsi nem tud ojan pikáncsot, mint a Kecskés bácsi, aki 1-gy pap és joban tuggya, hogy mitől döglik az ifjúzsági légy.

KŐMIVEZS KELEMEN ÉS A 12-T KŐMIVEZS BELEÉPI-TETTE DÉVA-VÁRÁBA a zsaját feleségét, minck fojtán elkézült Déva-vára, nem úgy mint a moholi templom, amej nem kézült el, pedig a moholi kőmivezs bácsinak is van fellesége, amazomba ő haraxik a hejbeli pap bácsira, holot kedves attyám agyula zerint, a moholi azzonyok nem adaiak, és a moholi pap bácsi nem ojan, mint az adai Gere... bárazomba nekije is van bizonyos inGere, de én ezt még nem értem, mert én kizsfiú vagyok és mit is csinálhatna 1-gy zegény moholi pap bácsi, hizen ő se nem tehet arról hogy a zoknyája alatt egézséges férfiziv dobog...

ÉS A VOJVODINÁT 4:0-RA PRAKKOLTA EL A PARTIZÁN, ami nem 1-gy zép magavizselet volt tőlle és nekünk novizádiaknak éppenúgy lógot az orunk, mint minden becsületes budizavainak, amikor elséttál a budizavai templom eléti furcsa dizítés eléti. Ámazomba 1-gy nagy öröm is ért a 7-tten, mizerint a Fuderer 2-sodik let a beográdi sabbajnokzságba és ha még – mint zenvedéjes vadhorgáz – 1-gy halat is fognék a Dunába, akkor már csakcsupán az évvégi Bizzoniytványtól félnék, bárámbátor ezen a 7-tten Nyelvtanból is igen jól feleltem, mizerint azt kérdezték tőllem: Tepisti, mongy 1-gy cselekvő igét ésén röktön feleltem: eljegyezni. Ésakor monták: mongy tepisti 1-gy zenvedő igét is ésén ugyancsak röktön feleltem: megházasadni, ésamikor elmeséltem kedves attyámnak, agyulának, ő is igen hejeslőden bólogatot, tehát igen jól felleltem.

PISTIKE, I. gimn. o. tannuló
és a Kecskés bácsi pikáncs olvassója
MAGYAR SZÓ, 1952. V. 18.

ADDIG JÁR A KORSÓ A KÚTRA...

Meddig halogatják, meddig tűrik még Bezdánban azt, hogy a helybeli fiatal pap félrevezesse a falu ifjúságának egy részét? Ezt kérdezte Berec Sándor is, a falu egyik ifjúsági vezetője, amikor a falu ifjúságáról beszélgettünk.

Egy évvel ezelőtt már írtak róla. Nem egy újságban láttuk a karikatúráját. Csuhában rúgta a labdát a fiatalokkal. Azóta öt újabb labdát vett a plébánia pénzén. Jó összeköttetése lehet a Dunán lehorgonyzott hajók legénységével. A kártyákat is azoktól vette. A plébánián ugyanis a kártyázást kedvelik a legjobban. Két-három asztalnál is ütik a lapot, közben a rádió hangosan bömböl. A jelzést az utca másik oldalán is fel lehet ismerni. Pesti orosz csasztuskák dallamára folyik a kártyázás. Odébb az asztaliteniszezők tartják házi bajnokságukat. Néha az öreg plébános kiszól, hogy "csendesebben vigadjanak". Nem azért, mert a lármától nem tud dolgozni. Helyette a munkát a fiatal főtisztelendő már elvégezte, amikor a "nyáját" a plébániára vezette. Kiszól az öreg plébános, mert attól tart, hogy a nagy láрма messzire elhallatszik s aztán mégsem lenne szép dolog, ha kitudódna, hogy imádkozás helyett kártyáznak a bezdáni fiatalok a plébánián.

Azért az ájtatoskodásra is jut idő bőven. Most volt a nagyhét, a lelkigyakorlatokat nem lehetett elmulasztani. Már csak azért sem, mert most volt a legidősebb a szövetkezeteket is valahogyan belefoglalni a lelkigyakorlatok imáiba.

Hogyan szokott a plébániára az a húsz-harminc bezdáni fiatal? A futballcsapatot annakidején szétugrasztották. A tisztelendő úr is megégette egy kicsit a kezét, de egyébként semmi különösebb baja nem történt. Kis szünetet tartott. Jól meggondolhatta a dolgát, furfangosabb tervet készített. Előbb a megbeszélte időben a falu szélén találkozott a fiatalokkal. Eljárt a temető mellé is. Arra gyanútlanul mehetett, hiszen a tisztelendő úrnak ugyebár arra is akadhat dolga, teszem fel, valakinek a lelki üdvéért utólag is imádkozhat. Nehéz

azonban elhinni, hogy ezzel a szándékkal járogatott ki a temető szélére. Fontosabb volt neki azokkal a 15-16 éves fiatalokkal találkozni, akik majd az első felszólítására szót fogadnak. A csalogatás nem volt nehéz. Nagy könyvtár, jó rádió, világos, kellemes terem, szórakozás várja a plébánia gyanútlan fiatal látogatóit. A gyerekek tehát szót fogadtak. A következő alkalomra jó ismerőseiket is elhívták. Tetszett nekik a tisztelendő úr és a plébános úr vendégszeretete. S amikor a rádió híreket mond, akkor a tisztelendő úr megkérdezi a gyerekektől: "Hallottátok?"

Már hogyan hallották volna. Nem először figyelmezteti őket a hírek meghallgatására a tisztelendő úr. Különbösen is attól függ a vendégszeretete s azt a fiúk jól tudják. Akárki is kérdezhetné őket, úgy odafigyelnek.

Sokat azért mégis nem értenek meg ezek a bezdáni gyerekek. Igaz, hogy azokról az elesettebkekről van szó, akik innen-onnan ki-maradoztak. Együgyűek, tapasztalatlan fiatalok ezek. Mégis az egyik elmesélte, hogy mivel töltik a plébánián idejüket. A sport csak eszköz, mint a szépen berendezett terem is, hogy minél többen elmenjenek. De mellékes ott a plébánián a lelkigyakorlat is. A főcél a fiatalok butítása, hogy a faluban az embereknek, azoknak is, akik nem járnak a templomba, bármiről is legyen szó, hírvül vihessék, hogy a "plébános úr, meg a tisztelendő úr is éppen így mondja... ő is azt gondolja, hogy a szövetkezet..."

Nem értik meg ezek a félrevezetett bezdáni gyerekek, hogy miért teszik ezt a papok, hogy miért nincsenek megelégedve, hogy miért bujtogatnak, hiszen nagyszerűen megvannak ott a plébánián, asztalukon ott van minden nap a bor is, meg a kalács is. Nem értik meg ezek a gyerekek, hogy milyen jólétet szeretnének a bezdáni tisztelendő urak.

De ha ezek a gyermekek még nem értenek meg sok mindent és szófogadóan teljesítik a tisztelendő úr minden kérését, az még nem jelenti azt, hogy a történetek után a falu többi fiatalja közömbös

”MI A VALLÁSSZABADSÁG?”

”Többször felmerült már bennünk a kérdés: Mi a vallásszabadság?” – ezzel a kérdéssel fordult hozzánk levélben Kiss Gábor, miután elolvasta az Ifjúság április 10-i számában közölt ”Addig jár a korszak a kútra” című cikket. Azt ugyanis nem tartja vallásszabadságnak, ha lapunk Kecskés Ferenc káplán viselt dolgait szellőzteti. Kiss Gábor egyébként többszámban ír, mintha nem ő lenne az egyedüli, aki az ő véleményét osztja. Ezt el is hisszük neki. Ezért nem szólunk csak hozzá, hanem többi társához is. Tanácsos lenne, ha ezt a választukat Kecskés Ferenc káplán is olvasná, ha egyébként nem, de legalább a miheztartás végett vegyen magának annyi fáradságot, amennyi ennek a cikknek az olvasásához kell.

A vallásszabadság elsősorban is azt jelenti, hogy mindenki szabadon, meggyőződése szerint vallhatja a maga hitét. A demokrácia nem lenne teljes hazánkban, ha egyebek között törvény nem szavatolná a vallásszabadságot is.

Éppen ezért senkit sem érhet bántódás azért, mert vallásos meggyőződésű, mert híve valamelyik vallásnak, egyháznak, felekezetnek vagy szektának.

A szocialista Jugoszláviában eddig senkit sem üldöztek azért, mert vallásos meggyőződésű. A jövőben is természetesen, senkit sem lehet üldözni, de még zaklatni sem, vallásos meggyőződése miatt. Aki ugyanis zaklatna, gyűlölködést szítana az egyik vagy másik vallás ellen azt ugyanúgy elítélik, akárcsak a politikai gyűlölet szítóját.

Értjük hát Kis Gábor, társai és Kecskés Ferenc káplán úr, hogy mindenki szabadon, meggyőződése szerint vallhatja a maga hitét. S ha ez így van, akkor az egyház nem gyakorolhatja kényszeruralmát, akkor meg nem engedhető az, hogy az egyik egyház a másik kárára előjogokat élvezzen. A szabadság általában, így tehát a vallásszabadság is, nem tűrheti az előjogokat, nem tesz kivételt egyház és egyház között. Ez sokáig nem így volt. Ma azért, mert teljes a vallásszabadság, minden vallást elismernek.

Értjük hát, Kiss Gábor, társai és Kecskés Ferenc káplán úr, hogy mindenki szabadon, meggyőződése szerint vallhatja a maga hitét éppen ezért senkit sem lehet rákényszeríteni, hogy ehhez vagy ahhoz az egyházhoz, felekezethez vagy szektához tartozzék. A vallásszabadság éppen azért teljes, mert hazánkban az embereket senki sem kényszeríti arra, hogy valamelyik egyházi felekezethez tartozzanak, tehát hazánkban az emberek lehetnek felekezeten kívüliek, felekezet nélküliek is. Ez sincs minden országban, hanem csak ott, ahol vallásszabadság van.

Senkit sem érhet bántódás, Kiss Gábor, társai és Kecskés Ferenc káplán úr, mert vallásos meggyőződésű. De ez nem minden, amit a vallásszabadságról el kell mondanunk.

Ti, Kiss Gábor, társai és Kecskés Ferenc káplán úr, mert nem először kaptak rajta benneteket, vesztésként kiáltottatok fel, hogy: "Hol van itt a vallásszabadság?" Nyilván azért, mert a vallással sokmindenben ellenkező céljaitokat nem valósíthatjátok meg. Mert mi köze van az ellenséges politikai propagandának, a kártyázásnak, a destruktív szervezkedésnek a valláshoz? És mi ezt bíraltuk munkátokban.

Lapunk április 10-i számában egy szóval sem bántjuk a plébániára járó fiatalokat, sértő szó Kecskés Ferenc káplán urat sem éri, hiszen jól tudjuk, hogy az embereket csupán vallásos meggyőződésük miatt zaklatni törvénybe ütköző cselekedet. Soha senkit azért nem lehet felelősségre vonni, mert vallásos. Ugyanúgy törvénybe ütköző cselekedet a felekezet nélkülieket meggyőződésük miatt sértő szóval illetni. Ti pedig, Kiss Gábor, társai és Kecskés Ferenc káplán úr, azt írjátok arról a bezdáni fiatalról, hogy azért mert "nem jár fel a plébániára, buta és korlátolt".

A bezdáni fiatalok nem is beszéltek volna rólatok, Kiss Gábor, társai és Kecskés Ferenc káplán úr, ha ti a vallásszabadság nevében nem fejtenétek ki káros, lényegében ellenséges politikát éppen a Népi Ifjúság szervezete ellen. S ha a Népi Ifjúság nem a vallásos meg-

győződésük ellen, hanem ellenséges politikai szervezkedések ellen emeli fel szavát, akkor a maga kötelességét teljesíti, s nem kis részben a ti érdekekben is teszi ezt, Kiss Gábor, társai és Kecskés Ferenc káplán úr!

IFJÚSÁG 1953. április 24.

„Mi a vallásszabadság?”

Többször felmerült már bennünk a kérdés: Mi a vallásszabadság? — ezrei a kérdésre. Jördül hozzánk a vélelő Kiss Gábor, miután elővasta az Ifjúság április 10-i számában közzétett »Addig jár a korsó a kútba« című cikket. Azt ugyanis nem tartja a vallásszabadságnak, ha lapunk Kecskés Ferenc káplán úrral folytatott beszélgetésén Kiss Gábor egybökön többszám-ban ír, mintha nem ő lenne az egyedül, aki az ő véleményét osztja. Ezt el is hisz-szük neki. Észre nem szólnak csak hozzá, hanem többi tár-saihoz is. Tanácsos lenne, ha ezt a választunkat Kecskés Ferenc káplán is olvasná, ha egyebet nem, de legalább a műhelytársaság végeztet végyn magának a tény farsátságát, amennyi ennek a cikknek az olvasóhoz kell.

A vallásszabadság elsősor-ban is azt jelenti, hogy mindenki szabadon, meggyő-ződése szerint vallhatja a ma-ga hitét. A demokrácia nem lenne teljes hazánkban, ha egyebek között törvény nem szavatolná a vallásszabadsá-got is.

Egymáért senkit sem ér-het büntetés azért, mert val-lásos meggyőződésű, mert hi-ve valamelyik vallásnak, egy-hünek, felekezetnek vagy szektának.

A szocialista Jugoszláviá-ban eddig senkit sem üldöz-tek azért, mert vallásos meg-győződésű. A jövőben is ter-mészetesen, senkit sem lehet üldözni, de még zaklatni sem, vallásos meggyőződése mi-att. Aki ugyanis zaklatna, gyűlölködést szítana az egyik vagy másik vallás ellen, azt ugyancsak üldözték, akarsok a politikai gyűlölet stílusját.

Értjük hát Kiss Gábor tár-sai és Kecskés Ferenc káplán ur, hogy mindenki szabadon, meggyőződése szerint vallhat-ja a maga hitét. S ha ez így van, akkor az egyház nem gyakorolhatja kényszerural-mát, akkor meg nem enged-hető az, hogy az egyik egy-ház a másik kárára előjogo-kat élvezzen. A szabadság ál-lításban nem lehet a vallás-

zót. Ez sokáig nem így volt. Ma azért, mert teljes a val-lásszabadság minden vallást elismernek.

Értjük hát Kiss Gábor társai és Kecskés Ferenc káplán ur, hogy mindenki sza-badon, meggyőződése szerint vallhatja a maga hitét éppen ezért senkit sem lehet rá-kényszeríteni, hogy ehhez vagy ehhez az egyházhöz, felekezethez vagy szektához tartozzék. A vallásszabadság éppen azért teljes, mert ha-zánkban az embereket senki sem kényszeríti arra, hogy valamelyik egyházi feleke-zetbe tartozzanak tehát ha-zánkban az emberek lehetnek felekezetek kívüliek, feleke-zetmégküliek is. Ez nincs min-den országban, hanem csak ott, ahol vallásszabadság van. Senkit sem érhet büntetés.

Kiss Gábor, társai és Kecskés Ferenc káplán ur, mert külön meggyőződésű. De

ez nem minden, amit a val-lásszabadságról el kell mon-danunk.

Ti, Kiss Gábor, társai és Kecskés Ferenc káplán ur, mert nem először kaptak raj-za benneteket vesztéséért ki-állítottok fel, hogy: »Höl van itt a vallásszabadság?« Nyilván azért, mert a vallás-sal sokmindentben ellenkező céljaitokat nem valósíthatját-ok meg. Mert mi köze van az ellenséges politikai propa-gandának a káptársának, a demokráciáért szervezködésnek a vallásához? És mi ez: bírdák arunkátokban.

Lapunk április 10-i számá-ban egy szóval sem bántjuk a plébániára járó fiatalokat, sőt az Kecskés Ferenc káplán urat sem ér, hiszen jó tudjuk, hogy az embereket ospan valóságos meggyőző-désük miatt zaklatni törvénybe ütköző cselekedet. Soha sen-ki azért nem lehet felelős-

ségre vonni, mert vallásos. Ugyancsak törvénybe ütköző cselekedet a felekezetiélkü-liket meggyőződésük miatt sértő szóval illetni. Ti pedig, Kiss Gábor, társai és Kecskés Ferenc káplán ur, azt fi-gyeltek azra a beszélt fiatal-ról, hogy azért, mert »nem jár fel a plébániára, buta és korlátolt«.

A beszélt fiatalok nem is beszélték volna rólatok, Kiss Gábor, társai és Kecskés Ferenc káplán ur, ha ti a val-lásszabadság nevében nem feltételek a káros, lényegé-ben ellenséges politikai gye-pet a Népi Ifjúság szervezete ellen. S ha a Népi Ifjúság nem a vallásos meggyőződé-tek ellen, hanem ellenséges politikai szervezkedések el-len emeli fel szavát, akkor a maga kötelességét teljesíti, s nem kis részben a ti érdeke-tekben is teszi ezt, Kiss GÁ-bor, társai és Kecskés Ferenc káplán ur!

AZ ELNÖK, A FIRKÁSZ ÉS A FONTOSSÁG

Az újságíró kiment a faluba és mint ahogyan ilyenkor szokás bejárta a község instancáit, beírta jegyzetfüzetébe mindazt, amit érdemesnek tartott följegyezni, megismerkedett sok és sokféle emberrel, időssekkel, fiatalokkal, borozgatott is egyikkel-másikkal egy kicsit, hogy közvetlenebb és kötetlenebb beszélgetésekből megtudjon egyet mást a községről, a falu embereiről, és ahogyan mi szoktuk nevezni az: égető problémákról.

Az újságíró erről a faluról csak egy rövid frást jelentetett meg a lap hasábjain. A fiatalok problémáiról írt, azt hogy a falu fiataljainak nincs hol szórakozniuk, nincs lehetőségük arra, hogy összejöjjenek, beszélgessenek, táncoljanak, szórakozzanak. Azt is megírta az újságíró, hogy különösen a lányok vannak nehéz helyzetben, mert a heti két mozielőadáson és a vasárnap esti kocsmai táncon kívül igazán nincs semmi lehetőségük szórakozásra.

A községi népbizottság elnöke amikor elolvasta az frást nagyon dühös volt, az irodában a tisztviselők előtt nagy csetepatét rendezett, tintanyalónak, firkásznak nevezte az újságírót, különleges igékkel méltatta a szemét és a fülét, mert napidíjas kiküldetése alatt nem látta meg a fontos dolgokat, nem azt írta meg, hogy a község milyen eredményeket ért el a felszabadulás óta: bevezették a villanyvilágítást a községbe, járdákat építettek, megjavították az utakat, rendezték a falu központját, neonvilágítással látták el a belteret, rekonstruálták a téglagyárat, korszerűsítették a paprikamalmot, kutakat fúrtak, a földművesszövetkezetnek traktorokat és gépeket szereztek be...

Néhány nappal ezelőtt egy másik elnökkel, a bezdáni népbizottság elnökével beszélgettünk a községi költségvetés csiklandós teteleiről. Az elnök elmondta sorjában, mit, mire és mennyit költenek a költségvetésből, és amikor befejezte felsóhajtott:

– Mindig a gazdasági kérdéseket helyezzuk előtérbe! Meddig?

A dolog talán egy kicsit furcsának tűnik, és az is lehet, hogy az előbbi községi elnöknek kicsit igaza volt, amikor az újságíró t szidta, sőt bizonyos szempontból teljes mértékben igaza volt, mert valóban sokat tettek a falu fellendítésére, dolgoztak, küzdöttek és minden garast a falu gazdasági fellendítésére költöttek, és most, amikor bizonyos eredményekkel dicsekedhetnének, elmondhatnák a világ előtt, hogy munkájuk gyümölcsözött, akkor kijön a községbe egy újságíró és minderről tudomást sem vesz, szemethunyt a másfélévtizedes munka gyümölcsei felett, és arról ír, hogy az illetékesek nem gondoskodtak a fiatalokról. Kicsit bosszantó, nem?

Az is igaz, hogy a gazdasági kérdéseket kell előtérbe helyeznünk, első a kenyér és a többi csak azután jöhet, már a régi rómaiak is így állították fel a sorrendet: kenyeret és cirkuszt a népnek. Ez így van, és mindörökre így is marad, de a népnek nemcsak kenyér kell, és végeredményben nemcsak a pusztá szórakozásról, cirkuszról van szó, nemcsak az a baj, hogy a fiataloknak nincs hol összejönniök.

Manapság különösen időszerű ez a kérdés.

Nagyon is időszerű, mert nem mindegy, hogy a rekonstruált téglagyárban és a korszerűsített paprikamalomban milyen emberek dolgoznak majd a jövőben.

De térjünk vissza a költségvetésre és arra a másik problémára, amelyet a rómaiak cirkusznak neveztek. Nem egy község van, ahol a kultúregyesület még soha egy dinárt sem kapott, nem egy község van nálunk, ahol nincs ifjúsági otthon, ahol nincs semmilyen szórakozási lehetőség. Viszont van olyan hely (például Temerin) ahol a műkedvelők minden előadás után nyolcezer dinárt fizetnek a szövetkezeti otthonban igénybevett színházteremért. A legkisebbeknek, a gyerekeknek pedig éppenséggel nincs hol tölteniök szabadidejüket. Hol játszanak, szórakoznak a mi gyerekeink? Moravicán például a templomudvarban, másutt pedig az utcán, teljesen magukra hagyatva.

A minap egy délelőtt Bezdán főutcáján sétáltunk, a templom melletti ház nyitott ablakán énekszó, egy egész gyermekénekkar

hangos melódiái áradtak ki, a gyermekhangok között egy hangos basszus dörgegett: a katolikus pap hangja. Ezek a gyerekek egyházi énekeket zengedeztek. A bezdáni gyerekek szinte naponta énekelnek, sok bezdáni gyerek tanulja az egyházi énekeket. Persze távol áll tőlünk az a gondolat, hogy ezért a papokat bíráljuk, mindezt csak információként szögeztük le és azt is, hogy másutt a papok, ha kell, még futballoznak is a gyerekekkel, kerékpár kirándulásra viszik őket, sakkoznak, dominóznak, asztalitenisznek, úgynevezett irodalmi önképzőköröket szerveznek, tombolákat rendeznek, olyan hely is van, ahol magnetofonnal, lemezjátszóval, filmvetítővel kedveskednek, sőt a tánc első lépéseire is megtanítják a gyerekeket.

De most nem a papokról és a papok aktivitásáról van szó. Inkább a mi felfogásainkról, arról, hogy a gazdasági kérdések meddig lesznek még egyedülálló problémáink.

Ezekután már értenünk kell a bezdáni népbizottság elnökének fel-sóhajását: mindig a gazdasági kérdéseket helyezzük előtérbe! Meddig?

A fiatalok nem elégszenek meg a neon-csővel kivilágított beltérrel, a rekonstruált téglagyárral, meg a korszerűsített paprikamalommal sem. A fiatalok megkövetelik a magukét, s ha nem adjuk meg, akkor keresnek maguknak szórakozást, vagy a papok által nyújtott szórakozóhelyeken, vagy pedig eldugott kiskocsmákba, füstös, boggózós odúkba húzódnak, kártyáznak, biliárdoznak és isznak.

Ha így nézzük a dolgot, akkor a cikk elején emlegetett népbizottsági elnöknek nincs igaza, oktalanul és alaptalanul nevezte az újságírókat tintanyalónak meg firkászoknak, már csak azért is, mert éppen az ő községében a gyerekeknek több, mint háromnegyed része még ma is jár hittanóra és a hitoktatást népszerűsítő szórakoztató délutánokra, a fiataloknak pedig igen tekintélyes része még ma is győnt és áldozik. Itt semmilyen adminisztratív intézkedés nem tud segítséget nyújtani, senki sem tud olyan intézkedést tenni, mely a fiatalokat meggátolja abban, hogy kocsmákba járjanak biliárdozni és kártyázni, főleg pedig bort, sok bort inni.

Úgy véljük, elérkezett az idő arra is, hogy a téglagyár rekonstrukciója mellett lássunk hozzá az emberek, főleg pedig a fiatalok életmódjának a rekonstruálásához is, adjuk meg nekik azt, ami nekik jár, a kenyér mellett adjunk nekik mást is, szórakozást, társadalmi életet.

Szerencsés József

MAGYAR SZÓ, 1959. július 4., 5.

SZO

1959. július 4. 5.

Az elnök, a firkaász és a fontosság

Az újságíró kirozent a faluba, és mint ahogyan ilyenkor szokás bejárta a község instancáit, beírta jegyzetfüzetébe mindazt, amit érdemesnek tartott följegyezni, megismerkedett sok és sokféle emberrel, időssekkel, fiatalokkal, borozgatott is egyikkel-másikkal egy kicsit, hogy körvetlelőbb és kötetlenebb beszélgetéseiből megtudjon egyet-mást a községről, a falu embereiről, és ahogyan mi szoktuk nevezni az: égető problémáikról.

Az újságíró arról a faluról csak egy rövid írást jelentetett meg a lap hasábjain. A fiatalok problémáiról írt azt hogy a falu fiataljainak nincs hol szórakozni, nincs lehetőségük arra, hogy összejöjjenek, beszélgetsenek, táncoljanak, szórakozzanak. Azt is megírta az újságíró, hogy különösen a lányok vannak nehéz helyzetben, mert a helyi két mosolydél-sőn és a vasárnap esti kocsmán táncolni ki-vül igazán nincs semmi lehetőségük szórakozásra.

A községi népbizottság elnöke, amikor előolvasta az írást nagyon dühös volt, az írodában a tisztviselők előtt nagy csapdapát rendezett, tintanyalónak, firkaásznak sevesse az újságíró, különleges igéssel méltatta a szavát és a fülét, mert megijadt a kiküldetésénél azért nem látta meg a fontos dolgot, nem azt írta meg, hogy a község milyen eredményeket ért el a feladatában óta: bevezették a villanyvilágítást a községbe, járdaikat építették, meriaristálták az utakat, rendezték a falu

Nagyon is idősemd mert nem mindegy, hogy a rekonstruált téglagyárban és a korszerűsített paprikamalomban milyen emberek dolgoznak majd a jövőben.

De térjünk vissza a költészetére, és arra a másik problémára, amelyet a románok cirkusznak neveztek. Nem egy létszám van, ahol a kulturregényeslet még soha egy dinárt sem kapott, nem egy község van olyan ahol nincs ifjúsági otthon, ahol nincs semmilyen szórakozási lehetőség. Viszont van olyan hely (például Törmen) ahol a szociálisok minden előadás után nyolc-három dinárt fizetnek a szövetkezeti otthonban igénybevevők számára. A legkevesbetnek, a gyerekeknek pedig éppenséggel nincs hol tölteniük szabadidejüket. Hol jártamnak, szórakoztam a mi gyerekeinket Magyarországon például a tanfolyamudvarban, azaz a példát az utolsó, teljesen megújra hagyva.

Az ennap egy élelőket kezdtem, minden este, amikor a templom mellett más anytet. Ahán én akaró, egy egész gyermekénekes hangos mekkéit áradat, és a gyermekhangok között egy hangos basszus dörgödetett a katolikus pap hangja. Ezek a gyerekek éppéni érekeim érekeim. A beadáni gyerekek szinte egyetlen érekeim, sok beadáni gyerek tanulja az egyházi énekeket. Persé távol áll tőlünk az a gondolat, hogy ezért a papokat bíráljuk, emellett csak információként rögzítők is, és azt is, hogy maútt a napok, ha kell még futballoznak is a gyerekekkel, kezdve kirándulásra viszik őket, sokszor csak, dominó-